

BESZÁMOLÓ A CEU *HATÁRTALAN TUDÁS* RENDEZVÉNYSOROZATÁNAK *VALLÁS ÉS* *TESTISÉG* CÍMŰ ESEMÉNYÉRŐL

Budapest, 2020. november 30.

TIHANYI ANNA

A CEU *Határtalan Tudás* magyar nyelvű előadássorozatában 2020. november 30-án délután öt órakor került megrendezésre a *Vallás és Testiség* című esemény. A COVID-19 járványhelyzet protokolljának betartásával az előadás a CEU auditoriumában került megrendezésre, amelyet online közvetítettek, valamint utólag is meghallgatható formában közzétettek. A hallgatók az online közvetítés linkjén bekapcsolódva írásban tehették fel kérdéseiket, amelyek megválaszolására az előadások utáni beszélgetés során került sor.

Az eseményt és résztvevőit László Flóra, a Társadalmi Felelősségvállalás Iroda vezetője konferálta fel, míg az előadásokat a CEU Középkortudományi Tanszék professzorai tartották: Klaniczay Gábor történész, Geréby György filozófus, illetve Perczel István vallástudós. Az előadások utáni beszélgetésen a három kutató mellett Deák Hedvig Viktória is részt vett, aki a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola tanára és a Szent Domonkos Rendi Nővérek elöljárója. Az esemény előadásai és az azt követő beszélgetés a középkori kereszténységben a test és lélek kettősségének különböző értelmezéseit járták körül.

Az első előadó, Klaniczay Gábor a stigmatizációnak a középkori kereszténységben való szerepét mutatta be. Előadásának középpontjában Assisi Szent Ferenc alakja állt, akinek stigmái már nem az aszketikus öncsonkítás eredményei voltak, hanem azokat Krisztus követésének fizikai megnyilvánulásaiként értelmezték. Klaniczay előadása ezután az Assisi Szent Ferencről szóló legendákra és az őt ábrázoló festményekre hivatkozva mutatta be a szent hatását. Emellett előadása tárgyalta a stigmák eredetével kapcsolatos, a ferences renden belüli, illetve a különböző rendek közötti vitás kérdéseket, valamint azt, hogy mindez mit árult el a hit testiségben való megjelenésének felfogásáról. Előadásában külön kitért azokra az egyházi vitákra, melyek a nőknek a ferences mozgalomban való hangsúlyos jelenlétét övezték. A női stigmatizáltak közül kiemelte Sziénai Szent Katalin történetét, akinek életében már megjelenik az önkorbácsolás, a sok és hosszú ideig tartó böjtölés, ami hozzájárulhatott ahhoz, hogy Katalin jelentősége Szent Ferencével egyenértékűvé vált.

A második előadást Geréby György tartotta meg, aki filozófiatörténeti szempontból vizsgálta a korai kereszténység viszonyulását a test és lélek kettősségéhez.

Előadása – a platóni és aristotelési előzmények felvázolása után – azt járta körül, hogy a test és lélek kettősségének kapcsolata hogyan kapcsolódott azokhoz a nagyszabású kérdésekhez, amelyek arra vonatkoznak, hogy mi Isten, mi az ember, és miben rejlik a kettő kapcsolata. Az előadás azokra a spekulációkra is kitért, amelyek a lélek hallhatatlanságából kiindulva különbözően értelmezik a feltámadott testet, vagy azt, hogy mi történik a halál bekövetkezése és az utolsó ítélet között. Geréby ugyanakkor rámutatott, hogy az általa képviselt filozófiatörténeti aspektusok mellett antropológiai és teológiai kérdések is felmerülnek.

Ahogy Klaniczay Gábor, úgy az utolsó előadó, Perczel István is Szent Ferenc alakjából indult ki előadásában, ugyanis a szent olyan hagyományokat hozott vissza életében a korai kereszténységből a nyugati egyházba, amelyeket az 553-as konstantinápolyi zsinaton elítéltek, de a keleti kereszténységben megmaradtak. Perczel a Szent Ferenc képviselte hagyományokon keresztül rámutatott néhány, a nyugati és keleti egyház közötti alapvető különbségre. Előadásának központi gondolata volt, hogy míg Szent Ferenc stigmatizációja miatt lett népszerű a nyugati egyházban, a keleti egyház a tiszta szemlélődést fogalmazza meg a lelki élet céljaként, ami elutasítja a látomásokat és imaginációt, így a stigmatizációt is. Perczel előadásának fontos tanulsága, hogy a keleti kereszténységben a test szerepe az Isten felé irányuló összpontosítás célja alá rendelődik.

A bemutatók után a három előadó, illetve Deák Hedvig Viktória között került sor a beszélgetésre, László Flóra moderálásával. A beszélgetés homlokterében a női stigmatizáltakat érintő kérdések, a feltámadásnak a keleti és nyugati kereszténységben lévő különböző értelmezései álltak. A Sziénai Katalin körüli vitákkal kapcsolatban például elhangzott, hogy a ferencesek olyannyira kételkedtek stigmái valóságában, hogy száz évig tilos volt Sziénai Katalint stigmával ábrázolni. A stigmatizáció mellett szó volt a szenvedés általánosabb középkori értelmezéséről, például arról, hogy járványok idején, amikor a szenvedő, beteg test mindennapos tapasztalat volt, ezt krisztusi szenvedésként élték meg. Mindemellett olyan kérdéseket is érintett a beszélgetés, amelyek nemcsak a lelki folyamatok testi megmutatkozásáról szólnak (mint a stigmatizáció), hanem a vallásgyakorlásnak a testi vetületeiről, testre vonatkozó szabályairól, például az imádkozás gesztusairól.

Mind Klaniczay Gábor, mind Geréby György kihangsúlyozta, hogy a test és lélek kapcsolata olyan kérdéseket vet fel, amelyekhez a történettudomány, filozófiatörténet vagy vallástudomány is csupán nézőpontokat tud szolgáltatni, de amelyeket mindenképpen interdiszciplináris megközelítésben érdemes körüljárni. Az eseményen a különböző tudományterületeket képviselő előadások mindenképpen hozzájárultak ehhez a párbeszédhez, reméljük, hogy még sok hasonlóra fog sor kerülni. A CEU *Határtalan Tudás* rendezvénysorozatát a szervezők ígérete szerint 2021-ben folytatják, különböző tudományos aktualitásokat bemutató témákban.